

HUSLIG EKONOMI ÅK 8-9

Läroämnets uppdrag

Uppdraget i huslig ekonomi är att stödja eleverna att utveckla kunskaper, färdigheter, attityder och beredskap som behövs för att hantera vardagen i ett hem och för en hållbar livsstil som stödjer välbefinnandet. Undervisningen i huslig ekonomi ska främja praktiska färdigheter och kreativitet samt förmågan att göra val och agera på ett hållbart sätt i vardagen. Undervisningen ska lägga grunden för elevernas kunskaper i huslig ekonomi, så att eleverna har färdigheter att agera i olika miljöer och klara av att genomföra uppgifter i ett hushåll. Undervisningen ska stödja eleverna att utvecklas till konsumenter som klarar av att upprätthålla de grundläggande förutsättningarna för vardagen i ett hushåll. Undervisningen ska hjälpa eleverna att utvecklas till medmänniskor som bryr sig om sin nästa och som växer till aktiva medlemmar i familjen, hemmet och samhället.

Undervisningen ska ge eleverna färdigheter att kunna kommunicera och leva tillsammans. Undervisningen i huslig ekonomi ska lägga grund för hållbart boende, matkunskap och hållbar konsumtion. Eleverna ska få en uppfattning om den teknik som präglar vardagen i ett hem, om hur man kan leva på ett kostnadsmedvetet sätt samt om hur man kan använda informations- och kommunikationsteknik i hushållet.

Med hjälp av centrala innehåll och arbetsuppgifter i huslig ekonomi utvecklas elevernas förmåga att planera och organisera, att utföra arbete och att ha kontroll över resurser. Uppdraget i huslig ekonomi är att stärka elevernas färdigheter att arbeta långsiktigt, att samarbeta och att granska information kritiskt. Det är särskilt viktigt att se till att eleverna deltar i undervisningen på ett jämlikt och rättvist sätt. Läroämnet ska fostra eleverna till att kunna agera aktivt och företagsamt, ansvarsfullt och ekonomiskt.

Undervisningen i huslig ekonomi ska vara systematisk och bygga på kontinuitet samt stödja lärandet så att elevernas kunskaper och färdigheter gradvis fördjupas till helheter. Elevernas självständighet och ansvar ska växa efter hand och eleverna ska få lära sig att lösa problem, att tillämpa kunskaper och färdigheter och att vara kreativa. Med hjälp av hemuppgifter ska eleverna få tillämpa och fördjupa sina kunskaper hemma och i elevens närmiljö.

Årskurs 8-9

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i huslig ekonomi i årskurs 8–9

Med tanke på målen i läroämnet är det viktigt att välja lärmiljöer som möjliggör interaktion i arbetet, att man tillsammans kan skapa och dela kunskap, att man kan använda undersökande och tillämpande arbetssätt samt utvärdera arbetet. Att värdesätta och slutföra arbete, kunna arbeta långsiktigt i en respektfull och lugn atmosfär samt ha möjlighet att lära sig av misslyckanden skapar trygghet i undervisningen. I undervisningen utnyttjas klassgemenskapen, skolans lokaler, skolmiljön samt digitala miljöer och samarbetsnätverk. Skoluppgifterna ska stärka elevernas syn på hur vardagen är uppbyggd och hur olika den kan se ut och ge eleverna träning i att tillämpa sina kunskaper i sin egen familj och närmiljön. Det är viktigt att arbetssätt och metoder väljs så att kunskaper och färdigheter sammanflätas och tillämpas i praktiken. Hela staden fungerar som lärmiljö.

Bedömning av elevens lärande i huslig ekonomi i årskurs 8–9

Bedömningen av lärandet i huslig ekonomi ska vara mångsidig, handledande och sporrande. Eleverna ska få respons på sina färdigheter att hantera olika situationer och utföra uppgifter i huslig ekonomi. Elevernas tänkande stöds genom att de handleds att reflektera över sitt sätt att uppfatta och behandla sin egen omgivning. Bedömningen tar också hänsyn till hur eleverna förstår begrepp och tillägnat sig innehåll som anknyter till huslig ekonomi. Eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om målen, bedömningsgrunderna och kriterierna för slutbedömningen. Eleverna ska kontinuerligt få information om hur lärandet framskrider och förhåller sig till målen i undervisningen.

Genom slutbedömningen fastställs hur väl eleverna har uppnått målen för lärokursen i huslig ekonomi när studierna avslutas. Slutvitsordet bildas genom att elevernas kunskapsnivå ställs i relation till de nationella kriterierna för slutbedömningen i huslig ekonomi. I slutvitsordet ska alla de nationella kriterierna för slutbedömningen beaktas, oberoende av för vilken årskurs målet i fråga har fastställts i den lokala läroplanen. Eleven får vitsordet åtta (8) om hen i genomsnitt visar den kompetens som kriterierna förutsätter. Om vitsordet åtta överskrids inom något kompetensområden, kan detta kompensera en svagare prestation inom något annat delområde.

http://edu.fi/download/175562_stodmaterial_LP2016_husligekonomi_kriterier_slutbedomning.pdf

Centralt innehåll åk 8–9

11 Matkunskap och matkultur

Innehållet i undervisningen väljs så att det stödjer utvecklingen av matlagnings- och bakningsfärdigheter. Genom att eleverna planerar och tillreder måltider samt prövar olika måltidssituationer ska de lära sig att reflektera över val och vanor när det gäller mat och ätande utgående från tillförlitlig information om näringsrekommendationer, livsmedelshygien, matkedjan, livsmedelskänedom samt ekonomi och etik. Innehållet ska omfatta matkultur och seder som en del av identiteten och hemmets festligheter.

- grundläggande och fördjupade metoder i matlagning och bakning
- förståelse och tillämpning av recept
- kreativ / innovativ matlagning
- planering av måltider
- förvaring av livsmedel
- årets högtider
- nationell och internationell mat
- specialdieter
- vett och etikett
- livsmedelshygien

12 Att bo och leva tillsammans

Innehållet väljs så att det stödjer utvecklingen av färdigheter som behövs i ett hushåll samt miljö- och kostnadsmedvetenhet. Undervisning i renhållning, textil- och materialvård med lämpliga rengöringsmedel, apparater, redskap och arbetsätt utvecklar färdigheter som behövs i vardagen. Med hjälp av innehållet i

undervisningen bekantar sig eleverna med goda seder, jämlik användning av resurser samt att ta ansvar i familjen. Innehållet ger eleverna en grund för att kunna utvärdera boende- och hushållsrelaterade tjänster.

- energi
- miljömärkningar
- matsvinnet i hushållet
- sortering
- tidshantering och planering av arbetet i hushållet
- textilvård
- betydelsen av kommunikation och samarbete
- digitala tjänster
- samarbetsförmåga och förnuftig fördelning av arbetsuppgifter i hemmet

I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet

Innehållet väljs så att det eleverna handleds att uträtta ärenden och får kunskap om sina konsumentrelaterade rättigheter och skyldigheter beträffande olika val och avtal. Innehållet ska ge eleverna en grund för att kunna använda medier och teknik som redskap i vardagen och uppmuntra eleverna att reflektera över mediernas inverkan på de egna konsumtionsvalen. Undervisningen tränar elevernas förmåga att fatta ansvarsfulla beslut, att söka aktuell information samt stödjer förmågan att identifiera situationer och lösa problem som gäller hushållens ekonomi.

- hållbar utveckling ur hälso-, kostnads- och miljösynvinkel
- prisedvetenhet, hemmets ekonomi
- förpackningspåskrifter

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som anknyter till målen
Praktiskt arbete		
M1 Handleda eleven att planera, organisera och utvärdera arbete och aktivitet	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K1 Förmågan att tänka och lära sig K3 Vardagskompetens K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap
M2 Handleda eleven att träna praktiska färdigheter som behövs i hushållet samt uppmuntra eleven att vara kreativ och att lägga märke till estetik	I1 Matkunskap och matkultur: I2 Att bo och leva tillsammans	K2 Kulturell och kommunikativ kompetens K3 Vardagskompetens
M3 Handleda och uppmuntra eleven att välja och använda material, redskap, apparater och digitala verktyg med tanke på välbefinnande och hållbar konsumtion	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K3 Vardagskompetens K4 Multilitteracitet K5 Digital kompetens K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid
M4 Handleda eleven att planera sin tidsanvändning och arbetets	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans	K1 Förmågan att tänka och lära sig K3 Vardagskompetens

gång samt att hålla ordning i samband med uppgifter		K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap
M5 Vägleda och motivera eleven att arbeta hygieniskt, säkert och ergonomiskt och att fästa uppmärksamhet vid de resurser som finns	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K3 Vardagskompetens K5 Digital kompetens K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som anknyter till målen
Samarbete och kommunikation		
M6 Handleda eleven att träna att lyssna samt diskutera och argumentera på ett konstruktivt sätt när hen planerar och genomför uppgifter	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K1 Förmågan att tänka och lära sig K2 Kulturell och kommunikativ kompetens K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid
M7 Göra eleven uppmärksam på hur vardagen är uppbyggd samt på kulturellt mångskiftande verksamhetsmiljöer och husliga traditioner	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K2 Kulturell och kommunikativ kompetens K3 Vardagskompetens
M8 Handleda eleven att arbeta självständigt och i grupp och att komma överens om fördelningen av arbetsuppgifter och tidsanvändningen	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans	K2 Kulturell och kommunikativ kompetens K3 Vardagskompetens K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid
M9 Uppmuntra eleven att handla enligt goda seder i samspel med andra och att fundera över hur det egna uppförandet påverkar arbetet i gruppen och gemenskapen	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K2 Kulturell och kommunikativ kompetens K6 Arbetslivskompetens och entreprenörskap K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som anknyter till målen
Informationshantering		
M10 Uppmuntra eleven att söka och bedöma hushållsrelaterad information samt handleda	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans	K1 Förmågan att tänka och lära sig K4 Multilitteracitet

eleven att använda tillförlitlig information som grund för sina val	I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	
M11 Lära eleven att läsa, tolka och bedöma anvisningar, tecken och symboler som anknyter till hushåll och närmiljö	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K1 Förmågan att tänka och lära sig K4 Multilitteracitet
M12 Handleda eleven att lära sig lösa problem och vara kreativ i olika situationer och miljöer	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K1 Förmågan att tänka och lära sig
M13 Vägleda eleven till en hållbar livsstil genom att fästa elevens uppmärksamhet vid miljö- och kostnadsmedvetenhet i vardagen	I1 Matkunskap och matkultur I2 Att bo och leva tillsammans I3 Konsument- och hushållskunskap i hemmet	K1 Förmågan att tänka och lära sig K7 Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid